

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Plan og miljø

Dato: 09.06.2023

Vår ref: 23/00634-3

Deres ref:

Saksbeh.: Edgar Vegge

Telefon: +47 38358506

Høringssvar på søknad om oppgradering av Oksefjell kraftverk

Vi viser til brev datert 26. mai 2023 om høring på søknad om å oppgradere Oksefjell kraftverk. Saken dreier seg om å få godkjent en ekstra turbin som ble installert etter at kraftverket ble bygd.

Litt om bakgrunnen for søknaden

Kommunen gav dispensasjon til kraftverket den 13. januar 2005. På forhånd hadde NVE vurdert at tiltaket ikke var konsesjonspliktig. Den ekstra turbinen gjorde at slukeevnen økte fra om lag 105 til 150-170 % av middelvannføringen og maksimum/minimum driftsvannføring endret seg fra 600/200 til 950/70 l/s. Denne endringen i vannføringsregiment mente NVE at var så stor at kraftverket likevel trengte konsesjon, og NVE vedtok konsesjonsplikt i brev den 21. januar 2013. Begrunnelsen var at den økte slukeevnen ville gi færre dager med overløp over dammen og dermed påvirke fossen som landskapselement, noe som kunne være til ulempe for allmenne interesser. Oksekraft AS klaget på vedtaket siden de mente at det nye aggregatet ikke førte til store endringer. Blant annet var det ingen endringer i det totale vannforbruket gjennom året, det var ingen fysiske tiltak i landskapet, og minstevannføringen var den samme som før. Ombyggingen ble kun gjort for å øke utnyttelsen av den tilgjengelige vannressursen gjennom en ny turbin med høyere virkningsgrad. Klagen førte imidlertid ikke fram, Olje og energidepartementet opprettholdt NVE sitt vedtak om konsesjonsplikt i brev den 28. november 2013.

Søknaden

Den ekstra turbinen er en Turgoturbin. Ved å bruke denne i tillegg til eksisterende Francisturbin så kan kraftverket utnytte mer av flomtoppene og en større andel av midlere og lavere vannføring. Installert effekt øker fra 0,214 MW til 0,3 MW og den årlige produksjonen øker fra 0,6 til 1,02 GWh. Maksimum/minimum slukeevne øker fra 600/200 til 870/100, maks slukeevne tilsvarer 158 % av middelvannføring. Tiltaket vil gi

litt lavere vannføring nedenfor dammen ved flom. I tillegg vil antall dager med vannføring mellom 200 l/s og 50 l/s bli noe redusert.

Det blir ingen endringer i minstevannføring (50 l/s), og heller ingen nye inngrep i terrenget eller på eksisterende anlegg utenom en ekstra turbin. Oksekraft mener at innvirkningen på allmenne interesser som naturverdier, kulturverdier, landskap, jord- og skogressurser, ras, flom og erosjon vil være minimale.

Vår vurdering

Arealformålet i kommunplanen er LNF.

Den gangen kommunen gav dispensasjon mente vi at «Tiltaket kan gjennomføres med beskjedne ulemper for natur, miljø og allmenne interesser. Vannkraft innebærer et samfunnsmessig fornuftig tiltak for å øke energiproduksjonen uten vesentlige ulemper for natur, landskap og friluftsliv vurderes som særskilt grunn for å gi dispensasjon.»

Siden sist er Kvina blitt lakseførende på denne strekningen. Sira-Kvina kraftselskap har bygd fisketrapp i den nye kraftstasjonen på Rafoss og fra i fjor høst har laksen kunnet bruke trappa. Oksefjell kraftverk ligger altså på anadrom strekning. Siden det ikke er noe magasinkapasitet i Øygardsbekken vil ikke tiltaket ha noen påvirkning på vannføringa i elva. Nederste del av bekken kan være aktuell for gyting, men potensiell gytestrekning er ikke lang, kanskje 50-60 meter. Vi mener tiltaket vil ha minimal betydning for fisk.

Totalt sett mener vi at tiltaket har liten påvirkning på allmenne interesser. Her er det snakk om en liten sidebekk til Kvina som allerede er utbygd. Det blir litt mindre vann i bekken på høye og lave vannføringer, men vi mener endringen vil ha liten påvirkning på landskapsbildet. Så langt vi kan se er det heller ingen friluftslivsinteresser, kulturminneverdier, verdifulle naturtyper eller rødlistede arter som blir berørt. Kommunen har et kalkingsanlegg på andre sida av elva der vi doserer kalk for å gi bedre leveforhold for laks, men tiltaket vil ikke ha noen betydning for kalkingen. Vi kan ikke se at det er andre aktiviteter eller verdier i elva som blir påvirket.

Med hilsen

Edgar Vegge

Skog- og miljørådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til: AGDER FYLKESKOMMUNE, Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL
Sigmund Arne Oksefjell, Røyselandsveien 224, 4480 KVINESDAL
Statsforvalteren i Agder, Postboks 504, 4804 ARENDAL